

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2022 m. lapkričio 29 d.
(OR. en)

15269/22

SOC 652

PRANEŠIMAS

nuo:	Pirmininkaujančios valstybės narės
kam:	Delegacijoms
Dalykas:	Šeimos politikos vaidmuo demografinės raidos ES kontekste – Pirmininkaujančios valstybės narės informacinis pranešimas

Rengiantis 2022 m. gruodžio 8 d. EPSCO tarybos posėdyje pietų metu vyksiančiai diskusijai, delegacijoms pridedamas pirmininkaujančios valstybės narės informacinis pranešimas pirmiau nurodyta tema.

EPSCO taryba (užimtumas ir socialiniai reikalai)

Diskusija pietų metu. Šeimos politikos vaidmuo demografinės raidos ES kontekste

Šeima yra pati mažiausia visuomenės ląstelė, o šeimų gerovė lemia bendrą socialinį klimatą. Todėl parama šeimoms yra itin svarbi visuomenės raidai. Dėl pokyčių visuomenėje atsiranda vis įvairesnių šeimos gyvenimo modelių. Vieni didžiausių pokyčių yra, be kita ko, didesnis skyrybų rodiklis, didesnis ne santuokoje gimusių vaikų ir vienišų tėvų namų ūkiuose gyvenančių vaikų skaičius. Taip pat kinta ir tėvų atsakomybės bei pareigų pasidalijimas. Visa tai kelia didelius reikalavimus valstybėms įtraukios šeimos politikos srityje.

Nors šeimos politika nepriklauso ES kompetencijai, ES daro šeimoms teigiamą poveikį įvairiomis teisėkūros ir ne teisėkūros priemonėmis. Tai, pavyzdžiui, 2020–2025 m. ES lyčių lygybės strategija, ES vaiko teisių strategija ir Tarybos rekomendacija, kuria nustatoma Europos vaiko garantijų sistema. Neseniai paskelbtoje Europos priežiūros strategijoje pabrėžiama aukštos kokybės, įperkamu ir prieinamu priežiūros paslaugų ir formalųjų bei neformaliųjų prižiūriniųjų asmenų rėmimo svarba. Profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyros direktyva ir Direktyva dėl skaidrių ir nuspėjamų darbo sąlygų siekiama palengvinti šeimos ir profesinio gyvenimo derinimą užtikrinant didesnę darbo nuspėjamumą, skatinant lankstesnes darbo sąlygas ir stiprinant paskatas tėčiams imtis priežiūros pareigų. Svarbus vaidmuo tenka sanglaudos politikos fondams ir nacionaliniams ekonomikos gaivinimo planams pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę, pvz., steigiant vaikų priežiūros įstaigas arba teikiant paramą socialinėms paslaugoms ir priežiūrai.

Daugelyje valstybių narių jau ilgą laiką pastebimas gimstamumo mažėjimas, o tikėtina gyvenimo trukmė ilgėja, dėl to sensta visuomenė ir kinta gyventojų amžiaus struktūra. 2018 m. tikėtina vyrų viso gyvenimo trukmė buvo 78,2 metų, o moterų – 83,7 metų. Prognozuojama, kad ši tendencija išliks: 2070 m. gimę vyrai vidutiniškai turėtų gyventi iki 86 metų, o tais pačiais metais gimusios moterys – 90 metų. Iki 2070 m. vyresnių kaip 65 metų amžiaus asmenų dalis sudarys 30,3 % gyventojų (2019 m. – 20,3%), o 80 metų amžiaus ir vyresnių asmenų dalis sudarys 13,2 % gyventojų (2019 m. – 5,8 %). Tai padidins našta socialinės apsaugos sistemoms, įskaitant pensijas, sveikatos priežiūrą ir ilgalaikę priežiūrą, o tai turės įtakos išmokų finansavimui ir adekvatumui, taip pat priežiūros darbuotojų paklausai. Mažėjant darbingo amžiaus gyventojų skaičiui labai svarbu išnaudoti visų kartų potencialą ir skatinti jas aktyviai dalyvauti visuomenės gyvenime.

Šiame kontekste profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyros užtikrinimo priemonės ir parama vaikų priežiūros paslaugoms, taip pat įvairių formų finansinė parama ir mokesčių bei išmokų sistema, kuri neskatintų antrųjų namų ūkyje uždirbančių asmenų nedirbti, gali padaryti teigiamą poveikį sprendimui sukurti šeimą ir planuojamų vaikų skaičiui. Įvairiose valstybėse narėse taikomos įvairios priemonės, kuriomis pripažįstama vaikų auginimo ir priežiūros vertė, pavyzdžiui, pensijų kreditai arba priemokos už vaikų auginimą, taip pat svarstomas įvairių formų partnerystės pripažinimas ir kartų solidarumas pensijų sistemose.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta pirmiau, ministrų prašoma aptarti šiuos klausimus:

Kokios konkrečios priemonės, jūsų nuomone, yra labai svarbios šeimoms priimant sprendimą susilaukti vieno vaiko ir pasinaudoti šeimos planavimo priemonėmis arba turėti du ar daugiau vaikų? Ar pagrindinį dėmesį skiriate šeimoms apskritai, ar taikote tikslines priemones, skirtas jaunoms šeimoms, šeimoms, turinčioms tris ar daugiau vaikų, ir pan.?